

LA CONFORMITAT EN LA REGULACIÓ PROJECTADA DE LA COMPRAVENDA

ANTONI VAQUER ALOY

Catedràtic de Dret Civil

Universitat de Lleida

SUMARI

I. INTRODUCCIÓ	2
II. NOCIÓ DE MANCA DE CONFORMITAT	3
1. Idees generals	3
2. Criteris de la conformitat	5
2.1. El primer criteri de conformitat és la voluntat de les parts contractuals	6
2.2. La mostra presentada al comprador	7
2.3. Les declaracions del venedor o atribuïbles al venedor	8
2.4. L'ús i la destinació particulars	9
2.5. Els criteris estàndard de conformitat	10
3. La instal·lació dels béns	11
4. El moment de la conformitat	13
4.1. El moment de la conformitat en general	13
4.2. El moment de la conformitat en les vendes de consum	14
4.3. El moment de la conformitat dels béns a instal·lar	15
4.4. El moment de la conformitat en els béns reparats o substituïts	15
5. La conformitat jurídica	16
6. L'excés de cabuda en els immobles	17
7. Exoneració de la responsabilitat per manca de conformitat	19
7.1. El coneixement de la manca de conformitat pel comprador	19
7.2. La manca de conformitat deguda al comprador	20
7.3. Exoneració de la responsabilitat per conformitat jurídica	20
8. La inspecció del bé venut	21
9. Notificació de la manca de conformitat	22
10. Modificacions que cal introduir en el Codi civil de Catalunya i en lleis especials	24
10.1. Modificacions en el Codi Civil de Catalunya	24
10.2. Modificacions en lleis especials	26

1. INTRODUCCIÓ

L'avantprojecte de Llibre VI del Codi Civil de Catalunya (CCCat) proposa una regulació de nova factura de la compravenda en el dret civil català que, en bona lògica, segueix els desenvolupaments no solament europeus, sinó en realitat mundials. Aquests desenvolupaments, que s'iniciaren amb la Convenció de Viena de 1980 sobre la venda internacional de mercaderies (CISG), i que dominen el nou dret contractual europeu, com es podrà comprovar seguidament, recolzen sobre dues innovacions destacadíssimes amb relació a les obligacions del venedor que va establir el *Código Civil* (CC) i que ha regulat la matèria a Catalunya els darrers cent vint-i-cinc anys: transmetre la propietat de la cosa venuda (arts. 621-1 i 621-9.1.c avantprojecte Llibre VI) i lliurar una cosa conforme (art. 621-1 i art. 621-20 i seg. avantprojecte Llibre VI). En efecte, el CC no conté cap precepte que estableixi de manera expressa l'obligació de transmetre la propietat, per la qual cosa la doctrina majoritàriament ha entès durant força temps que no pesa sobre el venedor dita obligació; i els defectes de la cosa venuda s'articulen sobre la base de les accions de sanejament per vicis ocults, els remeis redhibitoris originaris del dret romà. Per consegüent, el Llibre VI aspira a un canvi radical en la regulació de la compravenda, radicalitat, però, que resulta temperada pel fet que tant l'avantprojecte de llei de modernització del Código Civil (PMCC) com, en particular per la probabilitat que es converteixi en llei, l'avantprojecte de Codi Mercantil, advoquen igualment per aquesta reorientació. A més, el Codi de Consum de Catalunya esmenta la conformitat de la prestació a l'art. 123-6 i 123-7.2, la qual cosa no ha d'estranyar perquè la Directiva 93/44 CE del Parlament Europeu i del Consell, de 25 de maig de 1999, sobre determinats aspectes de la venda i les garanties dels béns de consum i, en transposar-la, el TR de la *Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios* (en endavant TR LGDCU), recolzen sobre la conformitat. Dit això, cal notar que les regulacions fins ara esmentades no són absolutament coincidents, sinó que sempre apareixen variants en les redaccions, la qual cosa emmena a que si bé hi ha una coincidència substancial, s'està lluny d'una uniformitat completa. En general i a grans trets, d'entre els models europeus possibles, la regulació que es proposa a l'avantprojecte de llei s'apropa més a la proposta de Reglament d'un dret comú europeu de

la compravenda (CESL) que no a l'esborrany de Marc Comú de Referència (DCFR).

Cal notar que no està prevista, de moment, la regulació al CCCat de la teoria general de l'obligació, la qual cosa permet plantejar el dubte de si la regulació de la conformitat és aplicable només a la compravenda o, pel contrari, és susceptible de generalització a altres contractes, en particular els contractes onerosos. Tot i que la regulació es troba dins de la compravenda i que no s'ha previst cap disposició addicional que modifiqui altres preceptes en què apareix el sanejament per vicis ocults, sembla que hi ha bons arguments per generalitzar la conformitat, per bé que per a alguns contractes – en particular, el de serveis – són necessaris molts matisos que escapen a l'abast d'aquesta ponència.

Finalment, s'ha de destacar que l'avantprojecte de Llibre VI preveu un sol règim de la conformitat per a vendes entre empresaris o professionals i vendes de consum, per bé que s'estableixen previsions específiques per a aquestes darreres que, habitualment, consisteixen a tenyir d'imperativitat allò que per als empresaris és merament dispositiu. Tanmateix, l'avantprojecte no apunta cap mena de coordinació amb la regulació especial del Codi de Consum.

II. NOCIÓ DE MANCA DE CONFORMITAT

1. Idees generals

La manca de conformitat en la compravenda és un concepte unitari que pretén descriure qualsevol desviació dels béns lliurats pel venedor en compliment de la compravenda respecte allò que les parts van fixar com a prestació en el contracte. Les parts, en exercici de la autonomia de la voluntat (art. 111-6 CCCat), són lliures de configurar les seves respectives prestacions com més els abelleixi, tal com repeteix fins a l'extenuació el text de l'avantprojecte de Llibre VI: “a) Tenir la quantitat, qualitat, tipus, prestacions i ús pactat; b) Ser lliurat amb l'empaquetat o envasament acordats; c) Ser subministrat amb els accessoris i instruccions estipulats en el contracte” (art. 621-20.1); “2. La conformitat exigeix, llevat que s'hagi pactat altrament o que per les circumstàncies del cas algun d'aquests criteris no sigui aplicable” (art. 621-20.2); “ús particular manifestat pel comprador al venedor” (art. 621-20.3); “Llevat de pacte en contrari o que del contracte en resul-

ti altrament” (art. 621-29.1). D’aquí que la conformitat no és altra cosa que la correspondència entre la cosa efectivament lliurada pel venedor i el disseny prestacional que van efectuar les parts del contracte. La manca de coincidència entre la prestació real i allò que van concebre les parts en pactar la compravenda o prestació ideal genera la manca de conformitat de la prestació. La conformitat constitueix un concepte ampli i unitari que engloba totes les modalitats d’incompliment: el compliment defectuós o inexacte o el lliurament d’una cosa defectuosa, el retard, i, fins i tot, malgrat que l’avantprojecte de Llibre VI CCCat no ho especifica, com tampoc el DCFR o el CESL, el lliurament d’una cosa completament distinta de la que es va acordar (*aliud pro alio*).

L’art. 621-20 de l’avantprojecte de Llibre VI, intenta combinar criteris de conformitat més objectius, per la seva remissió a allò acordat per les parts, amb un altre de més subjectiu mitjançant la crida a les expectatives del comprador. Aquesta combinació no representa cap novetat. En efecte, les expectatives del comprador són expressament esmentades per l’art. IV.A.-2:302(f) DCFR, que indica que els béns lliurats pel venedor han de “possess such qualities and performance capabilities as the buyer may reasonably expect”, amb la qual cosa se’ls atorga un paper rellevant i se subratlla el vessant subjectiu de la conformitat, entès no en el sentit que el comprador pugui decidir d’acord amb el seu arbitri si la prestació és conforme o no amb la prestació dissenyada, sinó que els seus desitjos, en estar encastats en la prestació ideal, esdevenen determinants de l’existència de conformitat i, per consegüent, del compliment del contracte. Segons els comentaris oficials al DCFR, “it emphasises the buyer’s point of view by introducing the buyer’s expectations as a separate, stand-alone implied requirement which the goods have to meet”. El CESL manté aquesta línia, ja que l’art. 100.g) adverteix, en la seva versió espanyola, que els béns han de “poseer las cualidades y prestaciones que el comprador pueda esperar”. L’art. 621-20.2.c) matisa, però, el paper de les expectatives, ja que assenyala que la confirmat exigeix que el bé “[t]ingui les qualitats i prestacions habituals que el comprador pot esperar segons la naturalesa del bé en béns del mateix tipus”. No s’invoquen les expectatives en general, com fan el DCFR i el CESL, sinó amb relació a la “naturalesa del bé en béns del mateix tipus”. La mateixa orientació es troba en probablement l’altre gran referent de què ha disposat la Comissió de Codificació de Catalunya, un dictamen encarregat als pro-

fessors Morales Moreno y Fenoy Picón sobre una regulació de la compravenda a Catalunya, l'art. 18.E del qual presumia la manca de conformitat si el bé lliurat pel venedor no complia el requisit de “[t]ener o presentar la calidad y las prestaciones habituales de un bien del mismo tipo, que el comprador pueda fundamente esperar, habida cuenta de la naturaleza del bien”. Similarment s’expressa la PMCC que, pel que fa a la venda, és obra en bona mesura de la ploma del professor Morales, i així el seu art. 1475.e) respon als mateixos principis només amb canvis menors en la redacció (“no presenta la calidad y proporciona las prestaciones habituales que, conforme a la naturaleza del bien, el comprador puede fundamente esperar”). Ara bé, el dret català de consum té una norma vigent que es refereix a les expectatives sense el matís de lligar-les tan explícitament a la naturalesa del bé; es tracta de l’art. 123-8 del Codi de Consum, d’acord amb el qual “[l]es persones consumidores tenen dret a: a) L’adequació dels béns i els serveis a les expectatives d’ús, qualitat i característiques de consum que ofereixen”. Tenint en compte que l’avantprojecte de Llibre VI conté algunes normes específiques de consumidors, aquesta discrepància, encara que menor, convindria que fos corregida a fi que no hi hagués dubtes sobre el règim jurídic de la conformitat.

2. Criteris de la conformitat

L’art. 621-20 enumera un seguit de criteris que determinen la conformitat del bé lliurat pel venedor en compliment del contracte de compravenda. Els criteris no es presenten dotats de jerarquia entre ells, per la qual cosa cal deduir que són criteris acumulatius, de manera que perquè la prestació sigui conforme s’han de complir tots. S’ordenen en dos blocs: al número 1, els que sembla que es presenten amb el caràcter d’imperatius; i al número 2 els que sembla que es presenten amb el caràcter de potestatius, atès que s’obre la porta a que la voluntat de les parts modifiqui aquests criteris o resultin inaplicables per les circumstàncies del cas. Si aquest fos el sistema, es tractaria d’un model diferent tant del CESL com del dictamen Morales-Fenoy. No obstant això, en realitat l’art. 621-20 de l’avantprojecte de Llibre VI recolza en l’acord de voluntats expressat en el contracte i en el disseny prestacional, ja que els seus tres subapartats remetent, respectivament, al pacte, l’acord i l’estipulació; els criteris de conformitat no són, doncs, im-

mutables i abstractes, sinó que, com ja s'ha subratllat, van lligats a l'autonomia de la voluntat de les concretes parts del contracte.

L'art. 621-20 proposa aquesta enumeració dels criteris de conformitat:

“1. El bé no és conforme al contracte si no compleix els requisits següents:

- a) Tenir la quantitat, qualitat, tipus, prestacions i ús pactat.
- b) Ser lliurat amb l'empaquetat o envasament acordats.
- c) Ser subministrat amb els accessoris i instruccions estipulats en el contracte.

2. La conformitat exigeix, llevat que s'hagi pactat altrament o que per les circumstàncies del cas algun d'aquests criteris no sigui aplicable, que el bé:

- a) S'ajusti a la descripció realitzada pel venedor.
- b) Sigui idoni per a l'ús habitual a què es destinin el béns del mateix tipus.
- c) Tingui les qualitats i prestacions habituals que el comprador pot esperar segons la naturalesa del bé en béns del mateix tipus; i, en el seu cas, segons les declaracions del venedor o de tercers d'acord amb el que disposa l'article 621-24.2.
- d) Tingui les qualitats i prestacions de la mostra o model que el venedor hagi presentat al comprador.
- e) Estigui embalat o envasat de la manera habitual o, en el seu cas, de manera adequada per a conservar i protegir el bé o donar-li la destinació que correspongui”.

Més enllà de variacions en la redacció, tot dibuixant presumpcions de conformitat o de manca de conformitat, els criteris pels quals aposta el legislador català coincideixen amb els del CESL , el DCFR , la PMCC i la proposta de Codi Mercantil o fins i tot el CISG , ja que, com s'ha advertit, les idees bàsiques estan ben consolidades, per la qual cosa no hi ha gaire marge a la innovació.

2.1. El primer criteri de conformitat és la voluntat de les parts contractuals

Tot i que ja he fet esment al paper central que té la voluntat de les parts en el contracte de compravenda en la determinació dels criteris per a l'existència o no de conformitat, és convenient una major atenció a aquesta qüestió. En efecte, els tres primers criteris de la conformitat que llista l'art. 621-20 van lligats a la voluntat dels contractants per mitjà del disseny prescricional. Si es llegeix en plural, com s'ha advertit abans, l'apartat 1.a) indica que la prestació realment realitzada és conforme si es correspon amb “la

quantitat, qualitat, tipus, prestacions i ús pactat(s)”, si es lliura amb “amb l’empaquetat o envasament acordats” i se subministra “amb els accessoris i instruccions estipulats en el contracte”. Les parts són lliures per dissenyar la prestació deguda com més els plagui, per la qual cosa és perfectament lògic que l’existència o no de compliment, que ve determinat per la conformitat, depengui de com les parts han configurat allò a què s’han obligat. D’aquí que la voluntat de les parts quan dissenyen la prestació sigui el primer criteri de conformitat. Comprèn des dels aspectes més bàsics i definidors de la prestació (quantitat, qualitat i tipus) a d’altres més secundaris, com ara l’empaquetat o l’envasat. En el benentès, però, que un cop incorporats al disseny prestacional, aquests criteris són tots ells igualment rellevants per a la conformitat, amb independència que siguin definidors o secundaris. La prestació ha de complir amb cadascun dels aspectes acordats a fi que hi hagi conformitat, ja que, com s’ha dit abans, són cumulatiu i no s’estableix cap jerarquia entre ells.

A més, els criteris estàndard de conformitat que es contenen a l’apartat 2 de l’art. 621-20 se supediten, amb una reiteració que busca refermar aquest paper central de la voluntat contractual, a que les parts no hagin pactat al·trament, que és el que contempla el primer apartat a què s’acaba de fer esment.

Per contra, el Codi de Consum no ressalta el paper de la voluntat dels particulars en la determinació dels paràmetres de la conformitat, ja que no conté cap referència als pactes de les parts.

2.2. La mostra presentada al comprador

En defecte de pacte entre les parts, i malgrat que l’avantprojecte de Llei no ho diu expressament sinó que l’inclou entre els criteris estàndard de conformitat, s’ha d’entendre que, abans que aquests, la conformitat ve determinada perquè la cosa lliurada “tingui les qualitats i prestacions de la mostra o model que el venedor hagi presentat al comprador” (art. 461-20.2.c, que es correspon amb l’art. 100.c) CESL). Amb la mostra, el venedor ha creat unes expectatives legítimes de qualitats i prestacions en el comprador que l’han empès a realitzar el negoci, per la qual cosa només hi ha conformitat si el bé lliurat es correspon exactament amb la mostra presentada al comprador. Aquest criteri coincideix amb el de l’art. 242-2.a) del Codi de Consum. El comprador només ha de provar que se li va presentar una

mostra del producte, ja que la norma no exigeix que s'acrediti l'acord entre les parts sobre les característiques del bé o sobre la mostra.

2.3. Les declaracions del venedor o atribuïbles al venedor

En segon lloc, la conformitat ve determinada per les declaracions realitzades pel venedor. Les declaracions que concerneixen el bé venut s'integren en els criteris de conformitat, encara que no responguin a criteris estàndard. En primer lloc, l'art. 622-20.2.a) té en compte "la descripció realitzada pel venedor". Aquesta descripció abasta tots els elements que identifiquen la prestació: novament la quantitat, la qualitat, el tipus, l'ús, l'embalatge o l'envasat i els accessoris. No es tracta ara que comprador i venedor s'hagin posat d'acord. És suficient que el venedor els hagi inclòs en la descripció que ha fet del bé, fins i tot encara que el comprador no conegués tots els detalls d'aquesta descripció. Un cop expressats pel venedor, aquests elements s'objectivitzen i s'incorporen a la prestació ideal que actua com a paràmetre de la conformitat.

L'art. 621-20.2.c) estén la incorporació al disseny prestacional de "les declaracions del venedor o de tercers d'acord amb el que disposa l'article 621-24.2". D'acord amb aquest darrer precepte, "[e]n la compravenda de consum, les manifestacions públiques fetes per qualsevol tercer que hagi intervingut en la cadena de comercialització i, en particular, en la publicitat o etiquetat del bé, s'entenen fetes pel venedor, tret que aquest, en el moment de concloure el contracte, no les conegués o no fos raonable esperar que les hagués de conèixer". Per consegüent, en qualsevol contracte de compravenda el bé lliurat ha de reunir les qualitats publicitades pel venedor; i si la compravenda és de consum, a més aquelles qualitats expressades en les manifestacions públiques fetes per tercers aliens al venedor al llarg del procés de comercialització d'aquell producte, excepció feta que el venedor ni les conegués ni sigui raonable que les hagués de conèixer. Tanmateix, aquestes declaracions sobre les característiques dels béns no integren la conformitat en tres supòsits que pressuposen que no han estat determinants en la decisió de comprar:

"a) El comprador conegui o pugui raonablement conèixer la seva incorrecció.

b) El venedor hagi rectificat les manifestacions fetes abans de concloure el contracte de manera cognoscible pel comprador o destinatari de la manifestació corregida.

c) Les manifestacions fetes no puguin haver influït sobre la decisió de comprar”.

En tot cas, pesa sobre el venedor la càrrega de provar aquestes tres circumstàncies que eviten la seva responsabilitat per la manca de conformitat.

2.4. *L'ús i la destinació particulars*

L'art. 621-20.3 de l'avantprojecte de Llibre VI contempla també un ús que no és el pactat ni l'ús estàndard de la cosa: “La inadequació del bé per a ser destinat a un ús particular manifestat pel comprador al venedor en el moment de concloure el contracte constitueix manca de conformitat, sempre que el venedor hagi admès la possibilitat d'aquest ús”, amb una redacció molt semblant a l'art. 1475.3r PMCC; similarment, l'art. 242-2.1.d) del Codi de Consum contempla que el bé “[s]igui apte per a qualsevol ús requerit per la persona consumidora i admès pel venedor o venedora”. Es tracta d'una diferència molt i molt tènue amb l'ús pactat: la diferència sembla que rau en el fet que no hi ha hagut un acord explícit sobre l'ús de la cosa, sinó que es tracta d'un ús particular manifestat pel comprador –en conseqüència, que l'ha fet conèixer al venedor– i el venedor ha admès la possibilitat d'aquest ús. Es podria parlar d'un acord tàcit sobre un ús no normalitzat de la cosa –que, conseqüentment, s'hagués pogut simplement incorporar a l'apartat 1.a) d'aquest article mitjançant la fórmula “ús acordat, de manera expressa o tàcita” –, però el legislador ha preferit obrir una excepció als criteris estàndard mitjançant un apartat tercer, malgrat que l'ordre de la redacció no és probablement el més lògic. De manera diferent, l'art. IV.A.-2:302(a) DCFR i l'art. 100.a) CESL no exigeixen l'admissió pel venedor de l'ús particular, sinó que contempnen el silenci a la manifestació del comprador, silenci al qual atorguen un valor positiu, i, a més, no hi haurà manca de conformitat quan les circumstàncies del cas palesin que el comprador no va confiar o no podia raonablement confiar en els coneixements del venedor quant a aquell ús particular, previsió que no s'ha inclòs a l'avantprojecte de Llibre VI; mentre que l'art. 511-7.c) de la Proposta Mercantil només requereix que l'ús especial fos conegut o l'hagués pogut conèixer el venedor, sense l'advertència vista al DCFR i al CESL.

El mateix que s'acaba de dir respecte de l'ús és aplicable a també a la destinació ("la destinació que correspongui", en expressió de l'art. 621-20.2.e). Ara bé, aquesta destinació diferent de la usual per a aquell tipus concret de bé sí està prevista en un ordre preferent en la llista d'elements de la conformitat, mentre que l'ús particular no es troba, com s'ha indicat, fins a l'apartat tercer. A més, cal notar que l'expressió "destinació que correspongui" no emfasitza ni l'acord ni l'admissió d'una destinació inusual per part del venedor, per la qual cosa, a diferència de l'ús, sembla que seria suficient haver-li comunicat aquesta destinació peculiar volguda pel comprador.

2.5. Els criteris estàndard de conformitat

Els criteris estàndard, però sempre subordinats a la voluntat de les parts en el contracte, s'enumeren a l'apartat 2 de l'art. 621-20. Aquests són uns criteris abstractes basats en l'habitualitat o normalitat de les característiques, qualitats o usos dels béns, els quals entren en joc en defecte d'acord entre les parts. El primer criteri estàndard és que el bé "sigui idoni per a l'ús habitual a què es destin[e]n el béns del mateix tipus" (art. 621-20.2.b), és a dir, que serveixi per a aquells usos als quals habitualment es destinen altres béns similars. El segon, que "[t]ingui les qualitats i prestacions habituals que el comprador pot esperar segons la naturalesa del bé en béns del mateix tipus" (art. 621-20.2.c), o sigui, que reuneixi les característiques usuals de béns similars, la qual cosa és tant com dir la qualitat mitjana en una determinada gamma de productes; cal notar la connotació que aporta el doble criteri objectiu de la naturalesa del bé en concret i del tipus al qual pertany. El tercer, que "[t]ingui les qualitats i prestacions de la mostra o model que el venedor hagi presentat al comprador" (art. 621-20.2.d), criteri que, com ja s'ha esmentat, en bona lògica hauria d'anar ordenat amb preferència a la lletra c), ja que la mostra ha pogut crear unes expectatives distintes a la mitjana de la gamma de productes, igual com els acords de les parts són preferents als criteris estàndard. I, en darrer terme, i pel que fa no ja a les característiques del producte sinó a la seva presentació, que "[e]stigui embalat o envasat de la manera habitual o, en el seu cas, de manera adequada per a conservar i protegir el bé o donar-li la destinació que correspongui", amb la qual cosa el criteri és doble: l'envàs o l'embalatge habituals per a aquells productes, sempre que sigui suficient per a protegir el bé, però també el que requereixi la destinació que s'hagi de donar a aquell bé. El matís és im-

portant, i pressuposa que no s'està davant la destinació abstracta del bé, sinó davant d'una altra que és específica per al cas concret, i per això ha estat objecte d'anàlisi separada en el subapartat precedent.

3. La instal·lació dels béns

L'art. 621-22 de l'avantprojecte de Llibre VI estén la manca de conformitat als accessoris i a les instruccions i altres documents que acompanyen els béns venuts. Si no es lliuren, avisa el precepte, i raonablement el comprador ho podia esperar, el bé no és conforme, encara que es correspongui amb la descripció, model o prestacions estàndard.

Particular interès mereixen les instruccions d'instal·lació. A banda de les propietats dels béns venuts, siguin acordades o siguin estàndard, en el cas que per al seu ús necessitin ésser instal·lats, la conformitat ve determinada, també, per la seva instal·lació adient quan aquesta forma part del contracte de compravenda. La manca de conformitat de la prestació basada en la instal·lació del bé depèn de si la realitza el venedor o se n'ocupa el comprador. En ambdós casos, l'absència de les instruccions per dur a terme la instal·lació es configura com una causa de no conformitat d'acord amb l'art. 621-20.1.c) ("1. El bé no és conforme al contracte si no compleix els requisits següents: (...) c) Ser subministrat amb els accessoris i instruccions estipulats en el contracte"). Cal equiparar a la inexistència d'instruccions el seu lliurament en una llengua no oficial (arts. 18.3 TR LGDCU i 128.1 Codi de Consum) . Tanmateix, si la instal·lació pertoca al venedor, caldrà el pacte exprés de subministrar les instruccions, ja que no són indispensables si sap com realitzar la instal·lació.

Encara que el bé venut sigui correcte, la instal·lació incorrecta suposa manca de conformitat si ha estat feta pel venedor o per algú altre sota la seva responsabilitat . Per consegüent, qualsevol defecte en la instal·lació comporta la manca de conformitat, amb independència que l'hagi dut a terme el venedor per si mateix o algú altre per encàrrec del venedor. En la línia del dret de contractes europeu (art. 101.a CESL), el venedor respon per manca de conformitat no només quan instal·la ell sinó també quan instal·la un tercer per compte seu.

En el cas que el comprador, o algú per compte seu, assumeixi la instal·lació, hi ha manca de conformitat quan "la incorrecció obeeix a un error en les instruccions proporcionades pel venedor". La redacció és en un as-

pecte més ampla i en un altre més estreta que el CESL. És més ample perquè la mera instal·lació incorrecta ja provoca la manca de conformitat, mentre que en el CESL només s'incompleix per "cualquier falta de conformidad [del bé] derivada de dicha instalación incorrecta"; és a dir, no es tracta de la mera instal·lació incorrecta, sinó de que aquesta influeixi en les prestacions que ofereix el bé. La dicció del CESL és més acurada perquè allò que és rellevant és que la instal·lació incorrecta ocasioni que el bé no ofereixi les prestacions pactes o estàndard. En canvi, és més estreta quan esmenta l'"error en les instruccions", ja que els problemes d'instal·lació no només es poden deure a un error, sinó també a la seva insuficiència o manca de claredat. Per això cal preferir un supòsit de fet més ample com el del CESL (la "incorrecta instalación se debió a una deficiencia en las instrucciones de instalación", resa l'art. 101.1(b)) o el DCFR (art. IV.A.-2:304: "the incorrect installation was due to a shortcoming in the installation instructions"). En tot cas, la instal·lació incorrecta ha de ser conseqüència (relació de causalitat) de les instruccions deficientes, ja que si malgrat les deficiències el bé s'ha instal·lat correctament no hi ha manca de conformitat (expressament § 434(2) BGB).

L'art. 621-20.1.c), però, en la seva literalitat no es refereix al lliurament de les instruccions d'instal·lació, Tanmateix, l'art. 621-21 esmenta les "d'ús, consum i maneig, especialment les relatives a la instal·lació o el funcionament", si bé només amb relació a la seva absència. Ambdós articles s'han de complementar i llegir plegats, i entendre que l'art. 621.20.1.c) comprèn tota mena d'instruccions, fins i tot les que no s'enumeren com ara les de manteniment. D'aquí que l'esment que fa aquell article a les instruccions estipulades al contracte resulti insuficient, ja que s'hauria d'incloure la referència a qualsevol altra instrucció que sigui raonable. Així ho fan el DCFR (art. IV.A.-3:203(e): "installation instructions or other instructions as the buyer may reasonably expect to receive") i el CESL (art. 100.e): "instrucciones de instalación o de otro tipo que el comprador pueda esperar"). Per consegüent, s'ha d'entendre que l'esment de les instruccions d'instal·lació constitueix només el paradigma de les instruccions, però no exclou que l'absència d'altres instruccions que usualment acompanyen o que es raonable que acompanyin determinats béns i els errors o deficiències que continguin també puguin ocasionar la manca de conformitat.

Cal assenyalar, finalment, que atès que només es contempla la manca de conformitat per no haver subministrat les instruccions estipulades al contracte, i no les que raonablement podia esperar el comprador, mereix una consideració negativa que no s'estableixi la inderogabilitat de la norma sobre la manca de conformitat del bé per l'absència o defectes de les instruccions en perjudici dels consumidors. Sí ho preveu específicament el CESL (art. 101.2: “Las partes no podrán excluir la aplicación del presente artículo, ni introducir excepciones o modificar sus efectos en detrimento del consumidor”). Cal tenir present que el Codi de Consum es limita a tipificar com a sanció “[n]o lliurar a les persones consumidores les instruccions d'ús i manteniment o qualsevol altre document exigint per la normativa” (art. 331-4.k), amb la qual cosa no cobreix les carències de la regulació proposada que s'acaben d'indicar. Per contra, l'art. 116-2 TR LGDCU contempla amb el caràcter d'imperativa en les vendes de consum la norma sobre conformitat per la incorrecta instal·lació del bé.

4. El moment de la conformitat

4.1. *El moment de la conformitat en general*

L'art. 621-23 de l'avantprojecte de Llibre VI assenyala que el venedor respon de tota manca de conformitat del bé que existeixi en el moment de la transmissió del risc. El moment de la transmissió del risc, conforme a l'art. 621-17, és el del lliurament del bé o dels documents que el representen; la norma coincideix, per tant, amb l'art. 242-2.2 del Codi de Consum. L'origen d'aquesta norma es troba en l'art. 36.1 CISG: “El vendedor será responsable, conforme al contrato y a la presente Convención, de toda falta de conformidad que exista en el momento de la transmisión del riesgo al comprador, aun cuando esa falta sólo sea manifiesta después de ese momento”. El mateix preveuen l'art. IV.A.-2:308 DCFR (“The seller is liable for any lack of conformity which exists at the time when the risk passes to the buyer, even if the lack of conformity becomes apparent only after that time”) i l'art. 105 CESL, que es remet als arts. 142 i 143 CESL, que estableixen que la transmissió del risc coincideix amb el lliurament o la presa de possessió dels béns. La mateixa solució es contempla a l'art. 1481 PMCC.

El segon paràgraf de l'art. 621-23 afegeix una norma de mora del creditor: “També es transmeten els riscos al comprador quan es nega injustificada-

ment a rebre el bé”. Aquesta norma, paral·lela a l’art. 144 CESL, suposa que si el venedor ofereix el compliment de la seva obligació mitjançant la posada a disposició del bé al creditor i aquest es nega sense motiu a prendre’n possessió, el risc es transmet igualment i, per consegüent, des d’aquest moment el venedor respon de la manca de conformitat.

Finalment, cal tenir en compte l’existència de normes específiques per als béns venuts en trànsit a l’art. 621-18 de l’avantprojecte de Llibre VI, molt semblant l’art. 146 CESL.

4.2. El moment de la conformitat en les vendes de consum

D’acord amb l’art. 621-23.2 de l’avantprojecte de Llibre VI, “[e]n la compravenda de consum, es presumeix que la manca de conformitat manifestada en els sis mesos posteriors al lliurament del bé o a la completa instal·lació, ja existia en aquell moment, tret que això sigui incompatible amb la naturalesa del bé o el tipus de manca de conformitat”. Tradicionalment s’ha procurat alleugerir la prova de la manca de conformitat a fi d’afavorir el consumidor, cosa que s’aconsegueix amb la presumpció que la manca de conformitat que es fa palesa en els sis mesos subsegüents al lliurament ja existia aleshores i, per tant, és atribuïble al venedor; com diu la SAP Madrid, sec. 25, de 6.2.2014, “la propia norma distingue los defectos existentes en el momento de la entrega, pero desconocidos por el comprador, de los que sin existir al tiempo de la entrega, se manifiestan después. La consecuencia en uno y otro caso también será distinta, pues tratándose de los primeros, estarán siempre dentro del plazo de garantía, aunque el comprador los detecte después, mientras que respecto a los segundos, únicamente se cubrirán con la garantía si aparecen dentro del plazo”. En definitiva, “se produce la salvedad de la aplicación de las reglas sobre carga de la prueba contenida en los anteriores apartados [de l’art. 217.5 LEC], por la existencia de una disposición legal expresa que distribuye con criterios especiales la carga de probar los hechos relevantes”. Això provoca que, com ha dit Torrelles Torrea citant la SAP València 20.5.2008, calgui distingir dos períodes: els sis mesos següents al lliurament, en què es presumeix que la manca de conformitat existia al temps del lliurament, i els divuit mesos subsegüents fins al transcurs de dos anys des del lliurament, durant els quals s’ha de manifestar la manca de conformitat, en què és el comprador qui l’ha de provar i que aquesta manca de conformitat existia quan es va lliurar el bé o

que es deu a defectes intrínsecs. El precedent de l'art. 621-23.2 es troba a l'art. 5.3 de la Directiva 99/44: “Salvo prueba en contrario, se presumirá que las faltas de conformidad que se manifiesten en un período de seis meses a partir de la entrega del bien ya existían en esa fecha, salvo cuando esa presunción sea incompatible con la naturaleza de los bienes o la índole de la falta de conformidad”, d'on va passar a l'art. IV.A.-2:308(2) DCFR i a l'art. 105.2 CESL, així com a l'art. 123.1(2) TR LGDCU. En canvi, aquesta presumpció no apareix al Codi de Consum. Ara bé, cal notar que la norma que proposa l'avantprojecte de Llibre VI és una norma general de compravenda i no exclusiva de les vendes de consum.

4.3. El moment de la conformitat dels béns a instal·lar

Finalment, l'art. 621-23.3 de l'avantprojecte de Llibre VI aplica la presumpció de manca de conformitat al supòsit de la instal·lació del bé adquirit que ha de realitzar el comprador, i disposa que “el termini de sis mesos es computa a partir del moment que raonablement podria entendre's completada la instal·lació”. Aquest precepte elideix la primera meitat de l'art. 105(3) CESL, segons el qual “las referencias de los apartados 1 o 2 del presente artículo al momento de la transmisión del riesgo al comprador deberán ser entendidas como una referencia al momento en que se complete la instalación”, i recull en canvi només la idea de la segona meitat l'art. 105(3) amb una lleu variant en la redacció que no la millora. En efecte, on es llegeix “al momento en que el consumidor hubiera tenido tiempo razonable para la instalación” el projecte català evoca “el moment que raonablement podria entendre's completada la instal·lació”, però aquest pot ser un moment impossible si les deficiències en les instruccions d'instal·lació no han permès finalitzar-la. Novament el Codi de Consum no té cap norma equivalent.

4.4. El moment de la conformitat en els béns reparats o substituïts

La normativa que es proposa per al Codi Civil de Catalunya només contempla el moment del lliurament de la cosa per remissió des de la transmissió del risc. No obstant, hi pot haver un altre moment de lliurament relevant als efectes de la conformitat, que és el lliurament posterior a la reparació del defecte o a la substitució per un altre bé aparentment lliure de

manca de conformitat. Aquest segon moment de lliurament no es contempla a l'avantprojecte de Llei, malgrat que sembla evident que reparada o substituïda la cosa ha d'iniciar-se una nova garantia de conformitat, ja que altrament el comprador no podria confiar en l'èxit de la reparació o la substitució. Loos apostava per incorporar el criteri suggerit conjuntament per les Law Commission anglesa i escocesa en el sentit que aquesta presumpció que la manca de conformitat existia en els sis mesos anteriors s'hauria d'estendre als supòsits en què el venedor torna a lliurar la possessió després de reparar o substituir la cosa venuda defectuosa. Una norma aquesta és raonable perquè dissiparia qualsevol dubte sobre la qüestió plantejada i la seva inclusió al Llibre VI milloraria la protecció del comprador.

5. La conformitat jurídica

La manca de conformitat pretén ser omnicomprendiva de qualsevol modalitat d'incompliment contractual. Comprèn tant la conformitat material, a la que fins ara s'ha fet referència, com la conformitat jurídica, és a dir, allò que encara el Código civil espanyol i de retruc el dret civil català regula com a evicció i sanejament per gravàmens ocults. L'art. 1445 PMCC distingeix entre que els béns han de ser conformes y "libres de derechos de terceros". El BGB anuncia que la cosa venuda ha d'estar lliure de vicis materials i jurídics al § 433(1), que després desenvolupa en dos paràgrafs distints (§ 434 els vicis materials, § 435 els vicis jurídics). En canvi, el DCFR no diferencia i es limita a definir la compravenda sobre la base de la transmissió de la propietat (Art. IV.A.-1:202) i a emfasitzar l'obligació de lliurar béns conformes sense ulterior concreció (Art. IV.A.-2:101), i és després a la secció sobre conformitat que tracta dels drets de tercers (Art. IV.A.-2:305 i 2:306). Quant al CESL, després que l'art. 99(2) indica que "los bienes o los contenidos digitales deberán asimismo satisfacer los requisitos de los artículos 100, 101 y 102", especifica a l'art. 102, tot inspirant-se en l'art. 42 CISG, que "[l]os bienes y los contenidos digitales deberán estar libres de cualquier derecho o pretensión no manifiestamente infundada de terceros". Sobre aquestes premisses, l'art. 621-30(1) de l'avantprojecte de Llibre VI afirma que "[s]ense perjudici dels efectes derivats de la publicitat registral, el venedor ha de transmetre el bé lliure de drets o pretensions raonablement fonamentades de tercers que el comprador no conegués ni hagués pogut raonablement conèixer en el moment de la conclusió del contracte". Els gravàmens ocults

i l'evicció, doncs, es converteixen en supòsits de manca de conformitat i la culpa deixa de jugar cap paper ja que la conformitat és una noció neutra o incolora. Per contra, el legislador català no fa cap referència als drets de propietat intel·lectual de tercers, com extensament fan el CESL, el DCFR o la CISG i, sota la seva inspiració, l'art. 511-10 de l'avantprojecte de Codi Mercantil.

Com en la material, el venedor pot garantir la conformitat jurídica de manera que, malgrat que el comprador pogués conèixer raonablement el risc de drets de tercers, no eludeixi la seva responsabilitat; si coneixia el risc, i no ho va revelar, el venedor respon sempre.

L'apartat 3 afegeix que el venedor respon si els drets o pretensions als quals es refereix l'apartat 1 són conseqüència dels seus actes propis posteriors a la conclusió del contracte. Per consegüent, en la conformitat jurídica no es respon només de la manca de conformitat al temps del lliurament, sinó de la que sorgeix amb posterioritat si l'ha causat un acte del venedor posterior a la conclusió del contracte.

6. L'excés de cabuda en els immobles

Dins de l'apartat dedicat a les especialitats de la compravenda d'immobles i separat, per consegüent, dels altres supòsits de manca de conformitat, l'art. 621-50 de l'avantprojecte de Llibre VI es dedica a la indicació de la superfície quan el bé venut és un immoble. Els problemes quant a la cabuda de la finca són susceptibles de ser reconduïts igualment a la noció de no conformitat. Morales Moreno ha defensat que cal suprimir els vigents art. 1469 a 1472 del Código civil i aplicar als defectes de cabuda les regles generals previstes per a l'incompliment i les especials de la compravenda sobre manca de conformitat, a fi d'evitar un sistema distint d'accions. Això és el que fa, per exemple, l'art. 1477 PMCC (“[s]i no resulta otra cosa del contrato o de la utilidad de la cosa en él presupuesta, en la venta de inmueble no constituirá falta de conformidad de la cosa el que la cabida sea distinta de la expresada al contratar, pero sí lo será el que el vendedor no entregue todo lo que se comprenda dentro de los linderos señalados en el contrato, aun cuando exceda de la cabida expresada”) i el dictamen Morales-Fenoy (art. 24: “En la venta de un inmueble, la mención de su cabida se presume hecha a título indicativo, salvo que otra cosa resulte del contrato”).

L'art. 621-50 proposa una regulació extensa:

“1. En la compravenda d’immobles, llevat de pacte en contrari, la referència a la cabuda, mesura o superfície de l’immoble es considera indicativa, i les diferències, en més o en menys, no donen lloc a la manca de conformitat, tret que siguin superiors a un 10% o que la cabuda, mesura o superfície indicades siguin un requisit per a l’ús específic, pactat o habitual a què es destinin els immobles de les mateixes característiques.

2. En la compravenda d’immobles en la qual el preu es calcula per raó de la cabuda, mesura o superfície de l’immoble, la diferència de cabuda que no sobrepassi el 10% de la mesura pactada dóna lloc a una modificació proporcional del preu.

3. En la compravendes d’immobles en les quals el preu es pacta globalment i no per raó de la cabuda de l’immoble, la diferència de superfície, en més o en menys, que existeixi no dóna lloc a la modificació del preu ni a la manca de conformitat sempre que sigui palesa i inequívoca la intenció de les parts d’haver conclòs el contracte en qualsevol cas”.

Són diversos els supòsits que es consideren en aquest llarg precepte. Si la compra no depèn de la superfície de la finques venudes sinó que el preu s’ha fixat globalment per a totes elles, la diferència de cabuda a favor del venedor o del comprador no constitueix manca de conformitat, amb independència de quina sigui la diferència de superfície, llevat que de la voluntat de les parts en resulti una altra cosa. Fora d’aquest supòsit, l’esment de la superfície de la finca es considera merament indicativa, comença dient l’apartat 1, però la regulació que segueix no és prou coherent amb aquest punt de partida. En efecte, si les parts acorden la compravenda d’una finca amb relació exclusivament als seus límits, la superfície concreta no els hauria d’importar; n’hi hauria prou per complir que el venedor lliurés tota la superfície, la que sigui, compresa entre els límits. Contràriament, l’avantprojecte de Llibre VI estableix dues excepcions al caràcter indicatiu de la superfície expressada extraordinàriament àmplies: que la diferència de superfície superi en més o en menys el 10% de la superfície indicada o que la cabuda sigui un requisit per a l’ús específic, pactat o habitual del bé. La referència al 10% de diferència de superfície s’aplica sempre, si s’atén a la redacció, encara que les parts hagin comprat en funció dels límits; en canvi, i paradoxalment, no hi hauria manca de conformitat si el venedor no lliurés tota la superfície compresa entre els límits assenyalats de la finca si la superfície que pertany a un altre dins de dits límits no ultrapassa el 10%. Cal tenir en compte que tant l’art. 1448 PMCC com l’art. 511-25.3 de

l'avantprojecte de Codi Mercantil només contemplen les diferències superiors a la vintena part. La segona excepció és només un recordatori de les normes generals sobre conformitat aplicades a la cabuda de l'immoble, atès que la conformitat en general ve determinada per l'ús pactat, l'ús específic conegut pel venedor o l'ús estàndard del bé.

7. Exoneració de la responsabilitat per manca de conformitat

Els art. 621-25 i 621-26 de l'avantprojecte de Llibre VI contemplen dues causes d'exoneració de la responsabilitat per manca de conformitat del comprador.

7.1. *El coneixement de la manca de conformitat pel comprador*

El primer supòsit en què el venedor no respon de la manca de conformitat és el del coneixement pel comprador de la manca de conformitat, coneixement al qual s'equipara el fet que no pogués raonablement ignorar la manca de conformitat en el moment de la conclusió del contracte; per exemple, la compra d'un saldo, d'un bé amb tares o ostensiblement vell i mal conservat, com ara un vehicle amb un nombre molt elevat de quilòmetres recorreguts. No obstant això, el venedor sí respon en els casos "d'ocultació dolosa [i] negligència greu", de manera semblant al que preveu els art. 40 CISG i 442 BGB, i també si garanteix expressament la conformitat. Aquest precepte es correspon en part amb l'art. 104 CESL ("En un contrato entre comerciantes, el vendedor no estará sujeto a responsabilidad alguna por falta de conformidad de los bienes si, en el momento de la celebración del contrato, el comprador conocía o podía esperarse que conociera la falta de conformidad") i amb l'art. 22 de la Proposta Morales-Fenoy ("El vendedor no será responsable de la falta de conformidad de la cosa que el comprador conoció o no podía ignorar en el momento de la celebración del contrato, salvo que el vendedor se haya comprometido a subsanarla"), que tenen el seu origen a l'art. 35(3) CISG. Els afegits de l'avantprojecte de Llibre VI amb relació al CESL i a la Proposta Morales-Fenoy són només un esforç d'esvair dubtes, perquè en realitat ja estan coberts. En efecte, si tenim en compte que l'art. 621-27.1 imposa el deure d'inspeccionar el bé al comprador, és evident que aquest, en particular si hi ha hagut ocultació dolosa o

negligència greu del venedor, no ha pogut adonar-se de la manca de conformitat. I la garantia expressa de la conformitat pel venedor no és sinó el recordatori de la preeminència dels pactes de les parts en la determinació de la conformitat.

En canvi, si la compravenda és de consum, estableix el paràgraf segon de l'art. 621-25 que “el venedor respon sempre de la manca de conformitat, llevat que el comprador la conegués i l'hagués acceptada expressament”. Es reforça la protecció del consumidor en la mesura que el venedor respon sempre de la manca de conformitat, amb l'única excepció que aquell la conegui i accepti expressament, en la línia de l'art. 99(3) CESL.

7.2. La manca de conformitat deguda al comprador

La segona causa d'exoneració és que la manca de conformitat sigui imputable al comprador. El venedor no respon de la manca de conformitat que resulti d'haver seguit les instruccions del comprador o d'haver emprat materials facilitats per aquest, assenyala l'art. 421-26. Tanmateix, cal que el venedor hagi advertit el comprador que les seves instruccions o els materials proporcionats conduiran a la manca de conformitat del bé. El supòsit es troba a l'art. 1478.II PMCC i a l'art. 23 del dictamen Morales-Fenoy, però no al CESL, probablement perquè l'objectiu primari de la norma és la distinció entre la compravenda i el contracte d'obra. El precepte no distingeix entre vendes entre comerciants i vendes de consum, per la qual cosa cal entendre que s'aplica a totes les vendes amb independència de la qualitat de les parts que hi intervenen.

7.3. Exoneració de la responsabilitat per conformitat jurídica

En el cas dels gravàmens ocults i l'evicció, no hi ha responsabilitat per manca de conformitat si el comprador coneixia o podia raonablement conèixer els drets de tercers sobre el bé venut, de manera similar al que es preveu per a la conformitat material. D'altra banda, el venedor pot haver garantit expressament la conformitat del bé, amb la qual cosa no s'exonerarà de responsabilitat; el mateix succeeix si ha ocultat els drets de tercers que coneixia, encara que aquí no s'esmenta la negligència greu, a diferència de l'art. 621-25 de l'avantprojecte de Llibre VI.

8. La inspecció del bé venut

La conformitat del bé en la venda de consum no requereix que el consumidor examini el bé venut. De manera distinta, en les vendes que no són de consum s'imposa als compradors la càrrega d'inspeccionar el bé (art. 621-27.1 de l'avantprojecte de Llibre VI). Es tracta d'una càrrega perquè el comprador no té l'obligació d'examinar, però si no ho fa no podrà al·legar la manca de conformitat ja que, a l'empara de l'art. 621-25, s'exonera de responsabilitat el venedor quan la manca de conformitat va poder ser coneguda pel comprador, segons s'ha exposat supra sub 6.1. L'examen l'ha de dur a terme el mateix comprador o algú per compte seu i en el termini pactat o en el més breu possible.

La càrrega d'inspeccionar el bé no es troba prevista amb caràcter general ni al CESL ni al DCFR. En efecte, l'art. 121 CESL, com abans l'art. IV.A.-4:301, circumscriu la càrrega d'examinar el bé venut a les vendes entre comerciants, tenint en compte que el model és l'art. 38 CISG; el mateix fa l'art. 511-11 de l'avantprojecte de Codi Mercantil, mentre que el dictamen Morales-Fenoy no conté aquesta càrrega, ni tampoc la PMCC. L'avantprojecte de Llibre VI va més enllà del CESL, perquè només exclou les vendes de consum, amb la qual cosa la càrrega afecta no només les vendes entre empresaris, sinó també les vendes entre consumidors, extrem que sembla excessiu. En efecte, amb la previsió de l'art. 621-25, el comprador que decideix inspeccionar els béns pot adonar-se de la manca de conformitat si el defecte es pot descobrir –bé perquè té coneixements específics, bé perquè malgrat no tenir-los el defecte és fàcilment observable– i, aleshores, el venedor no respon per la manca de conformitat, llevat que hagi garantit expressament la conformitat o que hagi ocultat dolosament o amb negligència greu el defecte; l'addició del deure d'inspeccionar en les vendes entre empresaris i entre consumidors té com a efecte que el comprador sempre hagi tingut la possibilitat de descobrir la manca de conformitat, la qual cosa empeny a que sempre s'hagi d'exigir la garantia expressa de la conformitat, la qual cosa afegeix costos de transacció difícilment assumibles en les vendes entre consumidors. És per això que és més raonable circumscriure l'exigència de l'examen dels béns a les vendes entre empresaris.

Finalment, els apartats 2 i 3 de l'art. 621-27 regulen la inspecció dels béns que són transportats o reexpeditos, amb una evident inspiració en els mateixos apartats de l'art. 121 CESL. Cal destacar també que el CESL fixa un ter-

mini màxim de 14 dies per a la inspecció del bé comptadors des del seu lliurament o des que arriba a destí, previsió que omet l'avantprojecte de Llibre VI.

9. Notificació de la manca de conformitat

Tot comprador –encara que sigui un consumidor en una venda de consum– està afectat per una altra càrrega, la de notificar la manca de conformitat. Així ho indica l'art. 621-28 de l'avantprojecte de Llibre VI, un article l'encapçalament del qual no és massa precís, ja que si bé parla de “notificació i coneixement de la manca de conformitat”, la clau no és el coneixement, sinó la reticència a informar d'allò que es coneix. En efecte, la notificació de la manca de conformitat és una càrrega que pesa sobre qualsevol comprador, amb independència de la seva qualitat –comerciant o consumidor–, en funció de la qual “ha de notificar al venedor sense dilació indeguda qualsevol manca de conformitat del bé, especificant-ne la naturalesa”, si bé quan es tracta d'una venda de consum, “aquest termini és, com a mínim, de dos mesos”. L'origen d'aquesta norma es troba a l'art. 39 CISG, que imposa al comprador el deure de notificar al venedor la manca de conformitat en un termini raonable. Sota la seva inspiració, la Directiva 99/44 (art. 5.2) va deixar a la decisió de cada Estat membre la fixació d'un termini en el qual el consumidor havia de notificar el defecte al comprador, però va establir que el termini havia de ser de dos mesos; la majoria d'Estats membres de la UE van adoptar el termini, inclosa Espanya (art. 123.5 TR LGDCU). Ara bé, la peculiaritat de la norma espanyola de consumidors i usuaris rau en la conseqüència jurídica de la manca de notificació: no priva del “dret al sanejament” que correspongui –és a dir, dels remeis que s'expliquen a la ponència següent del prof. Carlos Gómez Ligüerre–, si bé el consumidor serà responsable dels perjudicis que el retard en la denúncia de la manca de conformitat li ocasioni al comprador.

La notificació ha d'especificar la naturalesa de la manca de conformitat, precisa l'art. 621-28. No obstant això, no s'ha de fer una interpretació estricta del terme “especificar”, ja que el comprador no ha de ser necessàriament un expert i, fins i tot encara que ho sigui, el tipus de béns objecte de la venda pot complicar conèixer exactament quin és el defecte dels béns. Per això, és suficient amb què el comprador adverteixi el venedor de la manca de

conformitat amb la informació de què disposi ateses totes les circumstàncies de les parts i del negoci.

Per al dret català, l'art. 621-28.2 deixa ben clara la conseqüència de l'incompliment de la càrrega de notificar: "Si el comprador no notifica la manca de conformitat segons allò establert per l'apartat 1, perd el dret a invocar-la", és a dir, resta privat dels remeis i el venedor no incorre en responsabilitat per la manca de conformitat. Atès que afecta a tot comprador, sigui empresari o consumidor, la situació dels consumidors catalans és molt pitjor que la majoria de consumidors europeus. El CESL només preveu la càrrega de notificar per als compradors comerciants (art. 122.1: "En un contrato entre comerciantes el comprador no podrá invocar la falta de conformidad si no la notifica al vendedor, especificando su naturaleza, dentro de un plazo raonable"), com el DCFR, en què el consumidor no té cap deure de notificar la conformitat (Art. III.-3:107(4)), sense que per això perdi cap dret, a diferència del que succeeix en la resta de compravendes. L'art. 1490 PMCC segueix una línia intermèdia, ja que si bé s'imposa el deure de notificar, el seu incompliment no priva de tots els remeis ("[e]l comprador que no comuniqué la falta de conformidad de la cosa al vendedor en un plazo razonable desde que la hubiese conocido o hubiera debido conocerla, sólo tendrá derecho a reducir el precio o a exigir la indemnización de daños y perjuicios, excluido el lucro cesante; pero si el vendedor conociere o no hubiere podido ignorar la falta de conformidad, el comprador conservará todos los derechos que le correspondan"). El dictamen Morales-Fenoy segueix idèntica orientació, igual que l'avantprojecte de Codi Mercantil que permet mantenir els remeis de la reducció del preu i la indemnització de danys i perjudicis si s'addueix una excusa raonable per no haver realitzat la denúncia de la manca de conformitat. L'allunyament del CESL amb l'enduriment de la posició del comprador consumidor que proposa l'avantprojecte de Llibre VI hauria, doncs, de ser corregit.

El termini en què s'ha de notificar la manca de conformitat cal entendre que corre des del moment en què aquesta es coneix o raonablement es pot conèixer (expressament ho diu així l'art. 511-12.1 de l'avantprojecte de Codi Mercantil, per bé que fixa un brevíssim termini de cinc dies des del coneixement o la possibilitat de conèixer per notificar). Ara bé, cal tenir en compte que l'art. 621-29.1 de l'avantprojecte de Llibre VI disposa que hi ha un termini per fer valer la manca de conformitat material, ja que "el venedor

no respon de la manca de conformitat que es manifesti dos anys després del moment de lliurament del bé”. Per consegüent, cal harmonitzar els dos terminis: el comprador ha de notificar la manca de conformitat sense dilació des que la coneix o en dos mesos com a mínim quan és un consumidor, però sempre que no hagin transcorregut dos anys des del lliurament del bé, ja que en tal cas s’ha extingit la responsabilitat del venedor per la manca de conformitat.

No s’exigeix cap forma per a la notificació de la manca de conformitat, per la qual cosa es pot realitzar per qualsevol mitjà escrit (carta, burofax) o fins i tot verbal (telèfon). L’art. 511-12.2.II de l’avantprojecte de Codi Mercantil excepcionalment sí introdueix un requisit de forma, amb una redacció recargolada que inicialment fa pensar el contrari: “La denuncia se entenderá efectuada por la sola declaración del comprador dirigida al vendedor, efectuada por cualquier medio que permita dejar constancia fehaciente de su recepción”; l’exigència de la constància fefaent de la recepció suposa limitar la notificació a la feta mitjançant fedatari públic o burofax amb avís de recepció.

El paràgraf tercer de l’art. 621-29 incorpora dues excepcions a la pèrdua dels remeis per no haver notificat la manca de conformitat: la reticència del venedor que coneixia o podia conèixer la manca de conformitat i el pacte exprés pel qual el venedor garanteix expressament la conformitat. La primera excepció penalitza el venedor que coneix o pot conèixer la manca de conformitat i es reserva aquest coneixement tot amagant informació al comprador, sigui comerciant o consumidor. La segona excepció recolza en un pacte exprés de garantia de la conformitat del bé; per consegüent, cal que aquest pacte consti específicament al contracte, amb independència de la concretes paraules que s’hagin emprat.

10. Modificacions que cal introduir en el Codi civil de Catalunya i en lleis especials

10.1. *Modificacions en el Codi Civil de Catalunya*

La modificació que es proposa del règim tradicional de l’evicció i els vicis ocults per la noció de conformitat que introdueix l’avantprojecte de Llibre VI obliga a un esforç de coherència en el Codi Civil de Catalunya i, en conseqüència, a substituir les referències al sanejament que s’hi fan.

10.1.1. El sanejament en la partició

Una de les vicissituds que pot esdevenir-se en la partició és que els béns que integren algun dels lots hereditaris tinguin vicis ocults o bé que la propietat en sigui reclamada amb èxit per un tercer, de manera que el valor global del lot disminueixi. L'art. 464-11 CCCat es dedica, doncs, al sanejament. Tant els vicis ocults com els drets de tercers constitueixen, amb la reforma que proposa l'avantprojecte de Llibre VI, supòsits de conformitat, per la qual cosa caldria canviar l'encapçalament de l'article pel de "conformitat dels béns", i substituir l'expressió "al sanejament dels vicis ocults i evicció dels béns adjudicats" per "la garantia de la conformitat dels béns adjudicats". Al paràgraf segon, caldria indicar, en lloc de "sanejament per vicis ocults", "manca de conformitat", i es podria mantenir la resta del precepte, ja que no es contempla una garantia total –amb tots els remeis previstos a l'art. 621-37 de l'avantprojecte de Llibre VI– per la manca de conformitat sinó una indemnització de danys i perjudicis en forma de compensació en diners per la diferència entre el valor d'adjudicació del bé en el respectiu lot particional i el seu valor real amb el defecte. Els terminis de prescripció del paràgraf tercer no han de ser esmenats, ja que tres anys és també el termini dels remeis per manca de conformitat que preveu l'art. 621-44 del projecte de Llibre VI, i caldria fer una remissió al termini en què s'ha de manifestar la manca de conformitat, és a dir, als dos anys de l'art. 621-29 del projecte de Llibre VI.

10.1.2. El sanejament en la donació

En seu de donació, l'art. 531-13 CCCat estableix que els donants no responen de l'evicció ni dels vicis ocults dels béns donats. Bastaria dir que els donants no responen de la manca de conformitat dels béns donats, sense haver d'entrar en disquisicions sobre la naturalesa i l'adaptabilitat de les normes de conformitat a un acte gratuït com és la donació. A continuació, segueix dient el segon paràgraf de l'art. 531-13 que si els donants "lliuren el bé sabent que és aliè o coneixent-ne els vicis o els defectes ocults", aleshores han d'indemnitzar els donataris de bona fe pels perjudicis soferts, dicció que es podria fàcilment transformar en "lliuren el bé coneixent o podent raonablement conèixer la manca de conformitat". No es tractaria aleshores de traslladar la conformitat a la donació, sinó d'establir la responsabilitat del donant quan sap que lliura una cosa defectuosa i pels danys que aquesta

causa al donatari. Òbviament, es tractaria d'una norma dispositiva, ja que no hi ha inconvenient que donant i donatari o el donant unilateralment manifesti una voluntat distinta –per exemple, garantir la conformitat dels béns donats–. Finalment, el tercer paràgraf contempla la donació onerosa i l'obligació de sanejar fins al valor del gravamen; la solució consistiria a redactar el precepte tot indicant que els donants, ara sí en atenció a l'element d'onerositat inserit en la donació, “responen per la manca de conformitat fins al valor del gravamen”.

10.1.3. Els efectes de la divisió de la comunitat ordinària indivisa

L'art. 552-12.4 assenyala que els cotitulars estan obligats recíprocament i en proporció a llurs drets al sanejament per evicció i per vicis ocults. Atès que, com en la partició, el fonament de la norma rau en el manteniment de la igualtat entre el valor de la quota ideal en la comunitat i la quota real després de la divisió de cada comuner, novament només caldria substituir l'evicció i els vicis ocults per la manca de conformitat: “els cotitulars estan obligats recíprocament i en proporció a llurs drets a respondre de la manca de conformitat.

10.2. *Modificacions en lleis especials*

10.2.1. El Codi de Consum

Com ja s'ha indicat, el Codi de Consum conté una parca regulació de la conformitat de la prestació, que essencialment es troba a l'art. 242-2, i que no és totalment coincident amb la que proposa l'avantprojecte de Llibre VI. A més, la dispersió normativa que provoca que calgui atendre a dos textos normatius diferents, només pot conduir a dificultats en l'aplicació de les normes sobre conformitat. Si es té en compte que la proposta de Llibre VI conté nombroses regles específiques per a les vendes de consum, que precisament són definides a l'art. 621-2, no hi ha raó que justifiqui la duplicitat de regulacions. Per aquest motiu, és aconsellable la derogació de l'art. 242-2 del Codi de Consum, de manera que tota la regulació de la conformitat de la prestació es concentri al Codi Civil de Catalunya.

10.2.2. La Llei de Cooperatives

L'art. 55.6 de la Llei 18/2002, de 5 de juliol, de Cooperatives, disposa que “[s]’ha d'aplicar a les aportacions no dineràries, pel que fa al lliurament, el

sanejament per evicció i la transmissió de riscos, el que disposa l'article 64 del text refós de la Llei de societats de capital". L'art. 64 del *Real Decreto Legislativo 1/2010, de 2 de julio, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de Sociedades de Capital*, al seu torn, estableix que "[s]i la aportación consistiese en bienes muebles o inmuebles o derechos asimilados a ellos, el aportante estará obligado a la entrega y saneamiento de la cosa objeto de la aportación en los términos establecidos por el Código Civil para el contrato de compraventa, y se aplicarán las reglas del Código de Comercio sobre el mismo contrato en materia de transmisión de riesgos". El resultat d'aquesta remissió acaba essent, doncs, l'aplicació en matèria d'evicció del *Código Civil* que, com ja s'ha advertit, segueix arrelat en la tradició de les accions edilícies i el sanejament. Aquest és un resultat que cal evitar per la distorsió que suposa malgrat que Catalunya té el seu Codi Civil propi. L'art. 55.6 de la Llei de Cooperatives hauria de ser redactat, per exemple, així: "[s]'ha d'aplicar a les aportacions no dineràries, pel que fa al lliurament, el sanejament per evicció i la transmissió de riscos, el que disposa el Codi Civil de Catalunya".